

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૯૨૯/૨૦૨૦

[આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧ માં તારીખ ૨૨/૧૦/૨૦૨૧ ના હુકમની

નોટ ફોર સ્પીકિંગ ટુ મિનિટ્સ પર]

=====

આર્યાવર્ત ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

વ્યવસ્થાપક નિર્દેશક

=====

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી ડી. કે. પૂજ (૩૮૩૬)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી પ્રેમલ આર. જોશી (૧૩૨૭)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફે રુલ પરત મળેલ નથી (૬૩)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જે.બી.પારડીવાલા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી નિરલ આર. મેહતા

તારીખ:૨૨/૧૨/૨૦૨૧

મૌખિક હુકમ

(દ્વારા: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જે.બી.પારડીવાલા)

૧. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૯૨૯/૨૦૨૦ નો સંયુક્ત ચુકાદા
અને હુકમ તારીખ ૨૨ મી ઓક્ટોબર ૨૦૨૧ ના પેરા-૩૮ માં કરવામાં આવેલ
નીચે મુજબના અવલોકનો સાથે નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો:

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

"૩૮. સંલગ્ન રિટ અરજી, એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૯૨૯/૨૦૨૦ પણ ટકી શકે નહીં, ખાસ કરીને સામાવાળા તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ વકીલ શ્રી પ્રેમલ જોશી દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદનને ધ્યાનમાં લેતાં કે પ્રશ્નવાળી ટેન્ડર નોટિસનો અમલ કરી દેવામાં આવ્યો છે અને એક ચોક્કસ એજન્સીને કોન્ટ્રાક્ટ આપી દેવામાં આવ્યો છે. આ રિટ અરજી પણ તદનુસાર રદ કરવામાં આવે છે."

૨. ધોલેરા ઇન્ડસ્ટ્રિયલ સિટી ડેવલપમેન્ટ લિમિટેડ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ વકીલે નિર્દેશ કર્યો કે કોર્ટ સમક્ષનું તેમનું નિવેદન પેરા-૩૮ માં યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યું ન હતું. તેમણે સ્પષ્ટ કર્યું કે નિવેદન એ બાબતનું હતું કે બિડ નિયત તારીખ (ઓનલાઇન) ૨૬ મી માર્ચ ૨૦૨૦ હતી અને બિડની ભૌતિક સબમિશન તારીખ ૨૭ મી માર્ચ ૨૦૨૦ હતી અને કારણ કે બંને તારીખો પસાર થઈ ગઈ છે, તેથી બાબતમાં કંઈ બચતું નથી.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૩. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, પેરા-૩૮ તારીખ ૨૨ મી ઓક્ટોબર ૨૦૨૧ ના હુકમમાંથી ૨૬ થયેલ ગણાશે અને તેના સ્થાને નીચે મુજબ દાખલ કરવામાં આવશે:

"સંલગ્ન રિટ અરજી, એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૯૨૯/૨૦૨૦ પણ ટકી શકે નહીં, ખાસ કરીને સામાવાળા તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ વકીલ શ્રી પ્રેમલ જોશી દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદનને ધ્યાનમાં લેતાં કે બિડ નિયત તારીખ (ઓનલાઇન) ૨૬ મી માર્ચ ૨૦૨૦ હતી અને બિડની ભૌતિક સબમિશન તારીખ ૨૭ મી માર્ચ ૨૦૨૦ હતી અને તે તારીખો પસાર થઈ ગઈ છે. આ રિટ અરજી પણ તદનુસાર રદ કરવામાં આવે છે."

૪. નોટ ફોર સ્પીકિંગ ટુ મિનિટ્સ નો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(જે. બી. પારડીવાલા, ન્યાયમૂર્તિ)

(નિરલ આર. મહેતા, ન્યાયમૂર્તિ)

ઈમોઈનુદ્દીન

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૮૮૨૪/૨૦૨૧

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૯૨૯/૨૦૨૦

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે.બી. પારડીવાલા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિરલ આર. મહેતા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારો ચુકાદો જોઈ શકે?	હા.
૨.	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે કેમ?	હા.
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અસલ નકલ જોવા માગે છે?	ના.
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ હુકમના અર્થઘટન અંગેના કાયદાના મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

આર્યાવર્ત ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ લિમિટેડ

ઉપસ્થિતિ:

એમ. આર. <આઈ. ડી. ૧>, અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે એડવોકેટ

શ્રી સંજય એ મેહતા, પ્રતિવાદી (ઓ) માટે વકીલ નં. ૧,૨,૩

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જે.બી.પારડીવાલા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી નિરલ આર. મેહતા

તારીખ:૨૨/૧૦/૨૦૨૧

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા:માનનીય ન્યાયમૂર્તિશ્રી જે.બી.પારડીવાલા

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૧. બંને શીર્ષકવાળી રિટ અરજીઓમાં ઉપસ્થિત કરાયેલા મુદ્દાઓ પરસ્પર સંબંધિત હોવાથી અને પક્ષકારો પણ સમાન હોવાથી, તેઓને એકસાથે સુનાવણી માટે લેવામાં આવ્યા હતા અને આ સંયુક્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૨. સરળતા ખાતર, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૮૮૨૪/૨૦૨૧ ને મુખ્ય બાબત તરીકે ગણવામાં આવે છે.

૩. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની આ રિટ અરજી દ્વારા, રિટ અરજદારે નીચે મુજબની દાદ માટે અરજ કરેલ છે:

"(એ) સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૨.૦૨.૨૦૧૯ નો ડીબારમેન્ટનો હુકમ તદ્દન ગેરકાયદેસર, ગેરકાનૂની, રેકૉર્ડ પરના હકીકતો અને પુરાવાઓથી વિપરીત, કાયદા, સામ્યતા અને ન્યાયના સ્થાપિત સિદ્ધાંતોની વિરુદ્ધ અને ન્યાયિક પ્રક્રિયાના નૈસર્ગિક સિદ્ધાંતોના ભંગરૂપ હોય, આ મહેરબાન કોર્ટ મહેરબાની કરીને પરમાદેશની રિટ અથવા પરમાદેશના સ્વરૂપમાં અન્ય કોઈ

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને તેને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા મહેરબાની કરશો;

(બી) આ મહેરબાન કોર્ટ આગળ મહેરબાની કરીને પરમાદેશની રિટ અથવા પરમાદેશના સ્વરૂપમાં અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળા સત્તાવાળાઓને સામાવાળાઓ દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે વસૂલ કરવામાં આવેલ અને અરજદારે વિરોધ સાથે સદ્ભાવનાથી ચૂકવેલ રૂ. ૬,૨૩,૨૭,૦૦૦/- ની વિવાદિત રકમ કોઈપણ રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકમાં ફિક્સ્ડ ડિપોઝિટમાં જમા કરાવવા નિર્દેશ કરવા મહેરબાની કરશો જેથી જો અરજદાર સામાવાળાઓ સામેના તેના મુકદ્દમામાં આખરે સફળ થાય, તો અરજદારનું હિત સુરક્ષિત થઈ શકે;

(સી) આ મહેરબાન કોર્ટ આગળ મહેરબાની કરીને પરમાદેશની રિટ અથવા પરમાદેશના સ્વરૂપમાં અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળાઓ દ્વારા અરજદારને પાઠવેલ તારીખ ૨૯.૦૮.૨૦૨૦ નો પત્ર કે જેમાં રૂ. ૨,૭૭,૪૮,૪૮૪/- ની વધારાની વસૂલાતનો આક્ષેપ કરાયેલ છે તેમજ

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

તારીખ ૧૯.૧૦.૨૦૨૦ ની રિકવરી નોટિસને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા
મહેરબાની કરશો;

(ડી) આ અરજીની લંબિતતા અને આખરી નિકાલ દરમિયાન, આ મહેરબાન કોર્ટ
મહેરબાની કરીને સામાવાળા સત્તાવાળાઓને તારીખ ૨૨.૦૨.૨૦૧૯ ના રોજ
જારી કરાયેલ ડીબારમેન્ટ હુકમના આધારે અરજદાર દ્વારા સબમિટ કરાયેલ
કોઈપણ ટેન્ડર બિડ ધ્યાને ન લેવા, અરજદારને બ્લેકલિસ્ટ કરવા અથવા
અરજદાર સામે અન્ય કોઈ પગલાં લેવાથી રોકવા મહેરબાની કરશો;

(ઈ) આ અરજીની લંબિતતા અને આખરી નિકાલ દરમિયાન, આ મહેરબાન કોર્ટ
મહેરબાની કરીને સામાવાળાઓ દ્વારા અરજદારને પાઠવેલ તારીખ
૨૯.૦૮.૨૦૨૦ નો પત્ર કે જેમાં રૂ. ૨,૭૭,૪૮,૪૮૪/- ની વધારાની
વસૂલાતનો આક્ષેપ કરાયેલ છે તેમજ તારીખ ૧૯.૧૦.૨૦૨૦ ની રિકવરી
નોટિસના અમલીકરણ, કાનૂની પરિણામ અને અમલ સામે સ્ટે આપવા
મહેરબાની કરશો;

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

(એફ) આ મહેરબાન કોર્ટ ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય જણાય તેવી અન્ય અને વધુ દાદ આપતા હુકમો પસાર કરવા મહેરબાની કરશો."

જ. આ રિટ અરજીને જન્મ આપતી હકીકતોનો સારાંશ નીચે મુજબ આપી શકાય:

પ. રિટ અરજદાર વર્ગ "એએ" સરકાર માન્ય કોન્ટ્રાક્ટર છે અને દાવો કરે છે કે તેણે ગુજરાત રાજ્યની અંદર તેમજ અન્ય રાજ્યોમાં પણ બાંધકામના અસંખ્ય મોટા પ્રોજેક્ટ્સ સફળતાપૂર્વક હાથ ધર્યા છે. સામાવાળા નં. ૧, એટલે કે નિગમ, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૨ ની વ્યાખ્યામાં આવતું રાજ્ય, સરદાર સરોવર પ્રોજેક્ટ (એસએસપી કમાન્ડ એરિયા) માટે ચક્ર વિસ્તારમાં કુંડી દ્વારા સિંચાઈ માટે સબ-માઈનર કેનાલની અંડરગ્રાઉન્ડ પાઈપલાઈન સિસ્ટમ પૂરી પાડવા, સ્થાપિત કરવા અને પરીક્ષણ કરવા માટે ટેન્ડરો આમંત્રિત કર્યા હતા.

ડ. રિટ અરજદારનો કેસ છે કે સદર નિગમે વર્ક ઓર્ડર જારી કર્યા હતા જે રિટ અરજદાર દ્વારા સફળતાપૂર્વક અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા અને પૂર્ણ કરવામાં આવ્યા હતા. રિટ અરજદારનો એવો પણ કેસ છે કે કરારના કામની નિરીક્ષણ

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

અને ચકાસણી પર, કમ્પ્લીશન સર્ટિફિકેટ પણ સદર નિગમના અધિકારીઓ દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યું હતું.

૭. રિટ અરજદારનો કેસ છે કે ત્યારબાદ સદર નિગમના એકાઉન્ટ્સ ડિપાર્ટમેન્ટે થયેલા કામના જથ્થાની કોસ-ચેકિંગ કરી હતી અને તે મુજબ રિટ અરજદારની તરફેણમાં ચૂકવણી કરવામાં આવી હતી.

૮. એવું જણાય છે કે સદર નિગમે અહીંના રિટ અરજદાર સહિત ઘણા કોન્ટ્રાક્ટરોના કહેવાથી આચરવામાં આવેલ કથિત ફોડ શોધી કાઢ્યો હતો.

૯. સદર નિગમનો કેસ છે કે હાથ ધરવામાં આવેલા કામોના બોગસ બિલ બનાવવામાં આવ્યા હતા અને કરોડો રૂપિયાની ચૂકવણી મેળવવામાં આવી હતી. તેના પરિણામે તારીખ ૨૦ મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૯ ની કારણ દર્શક નોટિસ (એનેક્સર-ડી, પેજ-૫૫) જારી કરવામાં આવી હતી જેમાં રિટ અરજદારને કારણ દર્શાવવા જણાવાયું હતું કે ગેરવર્તણૂક અને ફોડના કથિત કૃત્યો માટે તેને શા માટે બ્લેકલિસ્ટ ન કરવો જોઈએ. રિટ અરજદારે તારીખ ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૯ ની ઉપરોક્ત કારણ દર્શક નોટિસનો પોતાનો જવાબ ફાઈલ કર્યો હતો.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૧૦. એવું જણાય છે કે ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, રિટ અરજદાર આ હાઈકોર્ટ સમક્ષ આવ્યો અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૬૮૪/૨૦૧૯ દાખલ કરી.

૧૧. ૧૧ મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૯ ના રોજ, આ કોર્ટની કોઓર્ડિનેટ બેન્ચે નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કર્યો:

"૧. અરજદાર તરફે વકીલ શ્રી પંડ્યા સાથે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરને સાંભળ્યા.

૨. અરજદાર તરફેના વકીલ તારીખ ૧૧.૨.૨૦૧૯ ના ડ્રાફ્ટ એમેન્ડમેન્ટની શરતો મુજબ અરજીમાં સુધારો કરવાની મંજૂરી માંગે છે. મંજૂરી આપવામાં આવે છે. સુધારો આજે/તરત જ કરવાનો રહેશે.

૩. અરજદારે સામાવાળા નં. ૧ થી ૩ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫.૧.૨૦૧૯ ની નોટિસ/હુકમને પડકાર્યો છે.

૪. પ્રથમ દર્શનીય રીતે એવું જણાય છે કે સદર પરિપત્ર અરજદાર દ્વારા આચરવામાં આવેલી કેટલીક અનિયમિતતાઓના કારણે જારી કરવામાં આવ્યો છે

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

જે સદર સામાવાળાઓના ધ્યાન પર પાછળથી આવી હતી અને તેના હિતોનું રક્ષણ કરવાના હેતુથી, સદર સામાવાળાઓએ પરિપત્ર જારી કર્યો હતો.

પ. અરજદાર તરફેના વિદ્વત્ પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરે સામાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫.૧.૨૦૧૯ ની નોટિસ/હુકમના જવાબમાં હાલના અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલ તારીખ ૫.૨.૨૦૧૯ ના જવાબના પેરા નં. ૫ થી ૭ પર આધાર રાખ્યો હતો.

ડ. અરજદાર તરફેના વિદ્વત્ પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજૂઆત કરી કે કરાર હેઠળની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદાર આબિટ્રેશન માટે વિવાદ લઈ જવા માટે તૈયાર અને ઉત્સુક છે, જોકે, આ સમયગાળા દરમિયાન, રક્ષણાત્મક પગલાં જરૂરી છે, ખાસ કરીને સામાવાળાઓ દ્વારા બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા માટે બેંકને કરાયેલી જાણને ધ્યાનમાં રાખીને.

૭. સામાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫.૧.૨૦૧૯ ની સદર નોટિસ/હુકમ વાંચતા સ્પષ્ટ થાય છે કે સદર સામાવાળા નં. ૨ એ બેંક ગેરંટીના સંદર્ભમાં સદર નોટિસ/હુકમ જારી કર્યો છે.

૮. સામાન્ય રીતે કોર્ટ કોઈ વચગાળાની દાદ આપશે નહીં અને બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા પર સ્ટે આપશે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવાનો પત્ર પહેલાથી જ જારી કરી દેવામાં આવ્યો હોય અને બેંકને પાઠવવામાં આવ્યો હોય.

૯. જોકે, હાલના કેસમાં, અરજદાર તરફેના વિદ્વત્ પકીલ ભારપૂર્વક જણાવે છે કે બેંકમાં પૂછપરછ કરતા, એવું સમજવા મળ્યું છે કે બેંકને બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવાની સૂચનાઓ મળી હોવા છતાં, પ્રશ્નવાળી રકમ મુક્ત કરવામાં આવી નથી અને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી નથી.

૧૦. આ સંદર્ભમાં, વિદ્વત્ પરિષ્ઠ પકીલ શ્રી ઠાકોરે રજૂઆત કરી કે અરજદાર પ્રશ્નવાળી સમગ્ર રકમ (રૂ. ૬.૨૩ કરોડ) જમા કરાવવા તૈયાર અને ઉત્સુક છે અને તે શરતે બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા/સામાવાળાને ભંડોળ ટ્રાન્સફર કરવા પર સ્ટે આપી શકાય.

૧૧. એવું પણ સબમિટ કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર કાર હેઠળની જોગવાઈઓ અનુસાર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કરશે.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૧૨. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કરવામાં આવે છે:

૧૮.૨.૨૦૧૯ ની પરત આવવાની તારીખની નોટિસ જારી કરો.

દરમિયાનમાં અને પરત આવવાની તારીખ સુધી, જો કોઈ પગલાં લેવાના થાય, તો તે અરજદારને નોટિસ અને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી કરી શકાશે.

અંતરિમ દાદ તરીકે વધુ સ્પષ્ટ અને નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે કે, જો બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા પર બેંકે પ્રશ્નવાળી રકમ (એટલે કે રૂ. ૨.૩૯ કરોડ) પહેલાથી જ ટ્રાન્સફર ન કરી હોય તો તે સંજોગોમાં આગામી તારીખ સુધી અહીંના સામાવાળા તેમની તરફેણમાં/તેમના ખાતામાં રકમની માંગણી/ટ્રાન્સફર કરશે નહીં. આ અંતરિમ દાદ એ શરતે આપવામાં આવે છે કે અરજદારે રૂ. ૬.૨૩ કરોડની સમગ્ર રકમ આ કોર્ટની રજિસ્ટ્રીમાં ૧૪.૨.૨૦૧૯ ના રોજ અથવા તે પહેલાં જમા કરાવવાની રહેશે.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

તે શરત સાથે અરજદાર વિદ્વત્ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કરવાની બાંહેધરી આપશે તેવી શરતે સામાવાળાઓની તરફેણમાં રકમની વધુ ચૂકવણી/ટ્રાન્સફર સુનાવણીની આગામી તારીખ સુધી સ્થગિત રહેશે. એનેક્સર-એફ અને જે મુજબના આગળના કોઈ પગલાં અરજદારને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના લેવાશે નહીં.

ડાયરેક્ટ સર્વિસની મંજૂરી આપવામાં આવે છે."

૧૨. કોઓર્ડિનેટ બેન્ચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમ પાછળથી તારીખ ૧૯ મી જૂન ૨૦૧૯ ના હુકમથી સુધારવામાં આવ્યો હતો. તે આ પ્રમાણે વંચાય છે:

"અરજદારના વકીલ શ્રી ચેતન કે. પંડ્યા તરફે વકીલ શ્રી સુખવાણી અને સામાવાળા નં. ૩ તરફે વકીલ શ્રી દેસાઈ સાથે પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પી.કે. જાનીને સાંભળ્યા.

અરજદાર તરફેના વકીલ શ્રી સુખવાણીએ સબમિટ કર્યું કે અરજદારે રૂ. ૬.૨૩ કરોડ જમા કરાવ્યા છે અને ત્યારબાદ અરજદારે રેફરન્સ કેસ દાખલ કરીને વિદ્વત્

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલનો આશરો લીધેલ છે અને તેથી, આ તબક્કે અરજદાર આ અરજી પાછી ખેંચે છે અને દબાણ કરતા નથી જેથી તેણે મેળવેલા ઉપાયને આગળ ધપાવી શકાય.

સામાવાળા નં. ૩ તરફેના પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પી.કે. જાનીએ સબમિટ કર્યું કે સામાવાળા કાયદા હેઠળ ઉપલબ્ધ હોઈ શકે તેવા તમામ વાંધાઓ/દલીલો પર સદર કાર્યવાહીનો વિરોધ કરશે.

વિદ્વત્ વકીલ દ્વારા સદર નિવેદન અને સબમિશનને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજી પાછી ખેંચાયેલી/દબાણ ન કરાયેલી તરીકે નિકાલ કરવામાં આવે છે. નોટિસ રદ કરવામાં આવે છે. અંતરિમ/વચગાળાની દાદ જો કોઈ હોય તો, તરત જ રદ થાય છે.

સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧/૨૦૧૮ માં હુકમ

અરજીમાં પસાર કરાયેલ તારીખ ૧૮.૬.૨૦૧૮ ના હુકમને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની સિવિલ એપ્લિકેશન ટકતી નથી અને તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે."

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૧૩. એવું જણાય છે કે રિટ અરજદારે ત્યારબાદ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આર્બિટ્રેશન રેફરન્સ નં. ૯/૨૦૧૯ ફાઇલ કરીને વાર્ષિક ૧૮% ના દરે વ્યાજ સાથે તેની તરફેણમાં રૂ. ૬,૨૩,૨૭,૦૦૦/- ના એવોર્ડ માટે અરજ કરી હતી.

૧૪. રિટ અરજદારને બ્લેકલિસ્ટ કરવા માટે સદર નિગમ દ્વારા શરૂ કરાયેલી કાર્યવાહી અંગે, રિટ અરજદારે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯ પસંદ કરી. આ કોર્ટની કોઓર્ડિનેટ બેન્ચે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯ માં તારીખ ૧૧ મી માર્ચ ૨૦૧૯ ના રોજ નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કર્યો:

"અરજદારના વકીલ શ્રી ચેતન કે. પંડ્યા સાથે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ વકીલ શ્રી કે.જી. સુખવાણીને સાંભળ્યા.

શરૂઆતમાં જ, અરજદાર તરફેણ વિદ્વત્ વકીલે સ્પષ્ટતા કરી અને જાહેર કર્યું કે આ તબક્કે, અરજદાર પેરા ૩૪(એ) માં કરાયેલી વૈકલ્પિક દાદ સહિત, પેરા ૩૪(એ) અને (ઇ) માં અરજ કરેલી દાદ પર દબાણ કરતા નથી અને પાછી ખેંચે છે. અરજદાર તરફેણ વિદ્વત્ વકીલે સ્પષ્ટ કર્યું કે જો કારણ દર્શક નોટિસના

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

અનુસંધાને કોઈ હુકમ પસાર કરવામાં આવે, તો તે તબક્કે, અરજદાર કાયદા હેઠળ ઉપલબ્ધ હોય તેવા યોગ્ય કાનૂની પગલાં લેશે.

આવા સબમિશન અને નિવેદનને ધ્યાનમાં રાખીને, પેરા ૩૪(એ) માં કરાયેલી વૈકલ્પિક દાદ સહિત, પેરા ૩૪(એ) અને (ઇ) માં અરજ કરેલી દાદ પાછી ખેંચાયેલી અને રદ થયેલી ગણવામાં આવે છે.

હાલની અરજી પસંદ કરતા પહેલા, અરજદારે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૨૬૮૪/૨૦૧૯ દાખલ કરી હતી. સદર અરજીમાં, આ કોર્ટે નીચે મુજબનો ટાંકવામાં આવેલ હુકમ પસાર કર્યો હતો:—

૧. અરજદાર તરફે વકીલ શ્રી પંડ્યા સાથે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરને સાંભળ્યા.
૨. અરજદાર તરફેના વકીલ તારીખ ૧૧.૨.૨૦૧૯ ના ડ્રાફ્ટ એમેન્ડમેન્ટની શરતો મુજબ અરજીમાં સુધારો કરવાની મંજૂરી માંગે છે. મંજૂરી આપવામાં આવે છે. સુધારો આજે / તરત જ કરવાનો રહેશે.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૩. અરજદારે સામાવાળા નં. ૧ થી ૩ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫.૧.૨૦૧૯ ની નોટિસ/હુકમને પડકાર્યો છે.

૪. પ્રથમ દર્શનીય રીતે એવું જણાય છે કે સદર પરિપત્ર અરજદાર દ્વારા આચરવામાં આવેલી કેટલીક અનિયમિતતાઓના કારણે જારી કરવામાં આવ્યો છે જે પાછળથી સદર સામાવાળાઓના ધ્યાન પર આવી હતી અને તેના હિતોનું રક્ષણ કરવાના હેતુથી, સદર સામાવાળાઓએ પરિપત્ર જારી કર્યો હતો.

૫. અરજદાર તરફેના વિદ્વત્ પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરે સામાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫.૧.૨૦૧૯ ની નોટિસ/હુકમના જવાબમાં હાલના અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલ તારીખ ૫.૨.૨૦૧૯ ના જવાબના પેરા નં. ૫ થી ૭ પર આધાર રાખ્યો હતો.

૬. અરજદાર તરફેના વિદ્વત્ પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરે વધુમાં રજૂઆત કરી કે કરાર હેઠળની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદાર આબિટ્રેશન માટે વિવાદ લઈ જવા માટે તૈયાર અને ઉત્સુક છે, જોકે, આ સમયગાળા દરમિયાન, રક્ષણાત્મક

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

પગલાં જરૂરી છે, ખાસ કરીને સામાવાળાઓ દ્વારા બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા માટે બેંકને કરાયેલી જાણને ધ્યાનમાં રાખીને.

૭. સામાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૨૫.૧.૨૦૧૮ ની સદર નોટિસ/હુકમ વાંચતા સ્પષ્ટ થાય છે કે સદર સામાવાળા નં. ૨ એ બેંક ગેરંટીના સંદર્ભમાં સદર નોટિસ/હુકમ જારી કર્યો છે.

૮. સામાન્ય રીતે કોર્ટ કોઈ વચગાળાની દાદ આપશે નહીં અને બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા પર સ્ટે આપશે નહીં, ખાસ કરીને જ્યારે બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવાનો પત્ર પહેલાથી જ જારી કરી દેવામાં આવ્યો હોય અને બેંકને પાઠવવામાં આવ્યો હોય.

૯. જોકે, હાલના કેસમાં, અરજદાર તરફેના વિદ્વત્ પકીલ ભારપૂર્વક જણાવે છે કે બેંકમાં પૂછપરછ કરતા, એવું સમજવા મળ્યું છે કે બેંકને બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવાની સૂચનાઓ મળી હોવા છતાં, પ્રશ્નવાળી રકમ મુક્ત કરવામાં આવી નથી અને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી નથી.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૧૦. આ સંદર્ભમાં, વિદ્વત્ પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરે રજૂઆત કરી કે અરજદાર પ્રશ્નવાળી સમગ્ર રકમ (રૂ. ૬.૨૩ કરોડ) જમા કરાવવા તૈયાર અને ઉત્સુક છે અને તે શરતે બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા / સામાવાળાને ભંડોળ ટ્રાન્સફર કરવા પર સ્ટે આપી શકાય.

૧૧. એવું પણ સબમિટ કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર કરાર હેઠળની જોગવાઈઓ અનુસાર આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કરશે.

૧૨. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કરવામાં આવે છે:

"૧૮.૨.૨૦૧૯ ની પરત આવવાની તારીખની નોટિસ જારી કરો.

દરમિયાનમાં અને પરત આવવાની તારીખ સુધી, જો કોઈ પગલાં લેવાના થાય, તો તે અરજદારને નોટિસ અને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી કરી શકાશે.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

અંતરિમ દાદ તરીકે વધુ સ્પષ્ટ અને નિર્દેશિત કરવામાં આવે છે કે, જો બેંક ગેરંટી વસૂલ કરવા પર બેંકે પ્રશ્નવાળી રકમ (એટલે કે રૂ. ૨.૩૯ કરોડ) પહેલાથી જ ટ્રાન્સફર ન કરી હોય તો તે સંજોગોમાં આગામી તારીખ સુધી અહીંના સામાવાળા તેમના ફેવરમાં/તેમના ખાતામાં રકમની માંગણી/ટ્રાન્સફર કરશે નહીં. આ અંતરિમ દાદ એ શરતે આપવામાં આવે છે કે અરજદારે રૂ. ૬.૨૩ કરોડની સમગ્ર રકમ આ કોર્ટની રજિસ્ટ્રીમાં ૧૪.૨.૨૦૧૯ ના રોજ અથવા તે પહેલાં જમા કરાવવાની રહેશે.

તે શરત સાથે અરજદાર વિઝ્ઝત્ આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કરવાની બાંહેધરી આપશે તેવી શરતે સામાવાળાઓની તરફેણમાં રકમની વધુ ચૂકવણી/ટ્રાન્સફર સુનાવણીની આગામી તારીખ સુધી સ્થગિત રહેશે. એનેક્સર-એફ અને જે મુજબના આગળના કોઈ પગલાં અરજદારને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના લેવાશે નહીં.

ડાયરેક્ટ સર્વિસની મંજૂરી આપવામાં આવે છે."

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

હવે, અરજદારે હાલની અરજી સાથે આ કોર્ટનો આશરો લીધેલ છે અને આક્ષેપો કર્યા છે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૬૮૪/૨૦૧૯ માં તારીખ ૧૧.૨.૨૦૧૯ ના સદર હુકમ છતાં, હાલના સામાવાળાએ નોટિસ જારી કર્યા વિના અને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કર્યો છે અને અરજદારે અરજીના પેરા નં. ૨૩ માં સદર નિવેદનની ખાતરી કરી છે, જે આ મુજબ વંચાય છે:—

"૨૩. અરજદાર રજૂઆત કરે છે કે સામાવાળા નં. ૨ એ તારીખ ૨૨/૦૨/૨૦૧૯ ના હુકમ દ્વારા હુકમ પસાર કર્યો છે કે અરજદારને કોઈ કારણ દર્શક નોટિસ અને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ લિમિટેડના બેનર હેઠળના કામમાંથી ડીબાર કરવામાં આવ્યો છે. તારીખ ૨૨/૦૨/૨૦૧૯ ના હુકમની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને "એનેક્સર-એલ" તરીકે ચિહ્નિત થયેલ છે."

અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતને ધ્યાનમાં રાખીને કે વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૨૨.૨.૨૦૧૯ (એનેક્સર-એલ, પેજ ૧૬૬) માત્ર ન્યાયિક પ્રક્રિયાના નૈસર્ગિક સિદ્ધાંતોના ભંગમાં જ નહીં, પરંતુ તારીખ ૧૧.૨.૨૦૧૯ ના હુકમની

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

અવગણના કરીને પણ પસાર કરવામાં આવ્યો છે, અમે નીચે મુજબનો હુકમ પસાર કરીએ છીએ.

૧૮.૩.૨૦૧૯ ની પરત આવવાની તારીખની નોટિસ જારી કરો.

પરત આવવાની તારીખ સુધી, વાદગ્રસ્ત હુકમ તારીખ ૨૨.૨.૨૦૧૯ (એનેક્સર-એલ, પેજ ૧૬૬) નું કાનૂની પરિણામ મોકૂફ રાખવામાં આવે છે.

આજે ડાયરેક્ટ સર્વિસની મંજૂરી આપવામાં આવે છે."

૧૫. ઉપરોક્ત સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯ આખરે બિનશરતી પાછી ખેંચવામાં આવી હતી. કોઓર્ડિનેટ બેન્ચ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૪ મી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૯ નો હુકમ આ મુજબ વંચાય છે:

"અરજદાર તરફેના વિદ્વત્ વકીલ શ્રી ચેતન પંડ્યા લેખિત સૂચનાઓ હેઠળ હાલની અરજી પાછી ખેંચવાની પરવાનગી માંગે છે. માગ્યા મુજબ પરવાનગી આપવામાં આવે છે. હાલની અરજી નિકાલ થયેલી તરીકે પાછી ખેંચવામાં આવે

છે. જોકે, હાલની અરજી પાછી ખેંચવાથી અન્ય અરજદારો દ્વારા દાખલ કરાયેલી અન્ય અરજીઓને અસર થશે નહીં. નોટિસ રદ કરવામાં આવે છે."

૧૬. હાલની રિટ અરજી તે જ કારણસર દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના માટે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને બિનશરતી પાછી ખેંચવામાં આવી હતી.

૧૭. સદર નિગમ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ પકીલ શ્રી સંજય મહેતાએ હાલની રિટ અરજીની ટકવાપાત્રતા અંગે પ્રાથમિક વાંધો ઉઠાવ્યો છે, એ કારણસર કે સદર કારણસર દાખલ કરવામાં આવેલી અગાઉની રિટ અરજી, એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯, બિનશરતી પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હોવાથી, હાલની રિટ અરજી ટકે તેમ નથી.

૧૮. ઉપર ઉલ્લેખિત આવી પરિસ્થિતિઓમાં, શ્રી મહેતા અરજ કરે છે કે હાલની રિટ અરજી માત્ર એ કારણસર રદ થવાને પાત્ર છે કે તે ટકે તેમ નથી.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૧૯. રિટ અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ વકીલ શ્રી શાલીન મહેતાએ, સદર નિગમ વતી ઉઠાવવામાં આવેલા ઉપરોક્ત પ્રાથમિક વાંધાનો જવાબ આપતી વખતે સબમિટ કર્યું કે સદર નિગમની અણધારી વર્તણૂક છે જેના કારણે હાલની રિટ અરજી દાખલ કરવી પડી છે. શ્રી મહેતાએ નિષ્પક્ષપણે સબમિટ કર્યું કે તેઓ એ હકીકતમાંથી છટકી શકતા નથી કે સદર કારણસર દાખલ કરવામાં આવેલી અગાઉની અરજી, એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯ પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી, પરંતુ તેમના અસીલ પાસે સંબંધિત સમયે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯ ને બિનશરતી પાછી ખેંચવા માટે સારું કારણ હતું.

૨૦. ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં, શ્રી મહેતાએ રિટ અરજીના મેમોરેન્ડમના અનુક્રમે પેરા નં. ૩.૧૨, ૩.૧૩ અને ૩.૧૪ માં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું. શ્રી મહેતાના જણાવ્યા મુજબ, ઉપર ઉલ્લેખિત તમામ પેરાઓમાં વર્ણવેલ પરિસ્થિતિઓએ રિટ અરજદારને એવું માનવા પ્રેરેલ કે સદર નિગમ હવે કોઈ પગલાં લેશે નહીં અને બ્લેકલિસ્ટિંગના હુકમનો અમલ પાણ કરશે નહીં.

૨૧. હાલની રિટ અરજીમાં રિટ-અરજદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલો સમગ્ર કેસ રિટ અરજીના મેમોરેન્ડમના અનુક્રમે ઉપર ઉલ્લેખિત પેરા નં. ૩.૧૨, ૩.૧૩ અને ૩.૧૪ માં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર આધારિત હોવાથી, જે વહન કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે તે આપણે ઓછામાં ઓછું જોવું જ જોઈએ. એવું જણાય છે કે રિટ અરજદાર એ હકીકત પર વધુ ભાર મૂકી રહ્યો છે કે તેણે રૂ. ૬,૨૩,૨૭,૦૦૦/- ની સમગ્ર રકમ વિરોધ સાથે જમા કરાવી હતી, એટલે કે સદર નિગમ દ્વારા રિટ અરજદાર પાસેથી વસૂલ કરવા માટે મંગાવેલી રકમ. આવી રકમ જમા કરાવવા પર, રિટ અરજદારે સદ્ભાવનાથી એવું માન્યું હોવાનું કહેવાય છે કે સદર નિગમ હવે આ બાબતને આગળ વધારશે નહીં અને ડીબારમેન્ટનો હુકમ ટકશે નહીં, અને બીજું, રિટ-અરજદારને સદર નિગમ દ્વારા ચાલુ પ્રોજેક્ટ ચાલુ રાખવા માટે પણ સૂચના આપવામાં આવી હતી. રિટ અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, આ બે પરિસ્થિતિઓએ તેને એવું માનવા પ્રેરેલ કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૮૬૨/૨૦૧૮ ને આગળ ધપાવવા માટે કોઈ સારું કારણ નહોતું, અને સારી લાગણીના પ્રતીક તરીકે, મુકદ્દમાનો અંત લાવવો યોગ્ય માન્યો.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૨૨. શ્રી મહેતા સબમિટ કરશે કે ઉપર વર્ણવેલ પરિસ્થિતિઓમાં, એક અપવાદરૂપ કેસ તરીકે અને બ્લેકલિસ્ટિંગ હંમેશા માટે છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉત્તરોત્તર રિટ અરજી, એટલે કે હાલની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આવે.

૨૩. શ્રી મહેતાના જણાવ્યા મુજબ, સામાન્ય રીતે હાઈકોર્ટ સદર કારણસર ઉત્તરોત્તર રિટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખશે નહીં અને ખાસ કરીને જ્યારે અગાઉની રિટ અરજી બિનશરતી પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હોય. હંમેશા માટેના બ્લેકલિસ્ટિંગના હુકમના ગંભીર પરિણામો અને અસરને ધ્યાનમાં રાખીને, શ્રી મહેતાએ આ કોર્ટને એક સીમિત હેતુ માટે આ રિટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવા માટે આતુર અપીલ કરી, અને તે એ છે કે, સદર નિગમને બ્લેકલિસ્ટિંગનો હુકમ હંમેશા માટે અમલમાં રહેવો જોઈએ કે કેમ તે અંગે વિચારણા કરવા જણાવવું ?

વિશ્લેષણ:

૨૪. પક્ષકારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી ધ્યાને લીધા પછી, અમારી વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે, શું રિટ અરજદાર, નવી રિટ અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી વિના

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં તેણે દાખલ કરેલી રિટ અરજી પાછી ખેંચ્યા પછી, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં નવી અરજી દાખલ કરી શકે છે ?

રપ. અગાઉના કેસો પૈકીનો એક કેસ કે જ્યાં ઉપરોક્ત પ્રશ્ન વિચારણા હેઠળ આવ્યો હતો તે દરિયાવ સિંઘ વિ. યુ.પી. રાજ્ય અને અન્ય, (૧૯૬૨) ૧ એસ.સી.આર. ૫૭૪ નો કેસ હતો, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ એ પ્રશ્ન આવ્યો હતો કે શું ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ પક્ષકાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીઓ રદ થવાથી ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ તે જ પક્ષકાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી સમાન અરજી સામે રેસ જ્યુડિકાટા નો અવરોધ ઊભો થશે. સદર પ્રશ્નોનો જવાબ આપતાં સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"વિચારવાનો આગળનો પ્રશ્ન એ છે કે શું આ નિયમના અમલીકરણમાં કોઈ તફાવત પડે છે કે જે નિર્ણય પર રેસ જ્યુડિકાટા નો દાવો ઉઠાવવામાં આવ્યો છે તે નિર્ણય આ કોર્ટનો નથી પરંતુ અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેની હકુમતનો ઉપયોગ કરતી હાઈકોર્ટનો છે. દલીલ એ છે કે સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧ ની આવશ્યક જરૂરિયાતોમાંથી એક એ છે કે જે કોર્ટ પ્રથમ દાવો અથવા કાર્યવાહી

ચલાવે છે તે પાછળનો દાવો અથવા કાર્યવાહી ચલાવવા માટે સક્ષમ હોવી જોઈએ, અને હાઈકોર્ટ અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખી શકતી ન હોવાથી તેના નિર્ણયને આવી અરજીના હેતુ માટે રેસ જ્યુડિકાટા તરીકે ગણી શકાય નહીં. તે શંકાસ્પદ છે કે પાછળનો દાવો ચલાવવા માટે પ્રથમ કોર્ટની સક્ષમતા અંગે કલમ ૧૧ દ્વારા નિર્ધારિત તકનીકી જરૂરિયાત રેસ જ્યુડિકાટા ના સામાન્ય નિયમનો આવશ્યક ભાગ છે કે કેમ; પરંતુ તે છે તેમ માની લઈએ તો પણ, સારૂપમાં સદર કસોટી સંતોષાય છે કારણ કે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી સાથે કામ કરવામાં હાઈકોર્ટની હકુમત મૂળભૂત રીતે અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખવામાં આ કોર્ટની હકુમત સમાન જ છે. અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ યોગ્ય કેસોમાં હાઈકોર્ટ જારી કરી શકે તેવી રિટ, હુકમો અથવા નિર્દેશોનો વ્યાપ અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ આ કોર્ટ દ્વારા જારી કરવામાં આવતા સમાન રિટ, હુકમો અથવા નિર્દેશોના વ્યાપ સાથે સમવર્તી છે. બંને અરજીઓ માટેનું કારણ સમાન હશે. તે બંને કેસોમાં મૂળભૂત અધિકારના અસ્તિત્વ અને તેના ગેરકાયદેસર ઉલ્લંઘનનું મક્કમ કથન છે અને બંને કેસોમાં માગવામાં આવેલી દાદ પણ સમાન સ્વરૂપની છે. અનુચ્છેદ ૨૨૬ હાઈકોર્ટને યોગ્ય રિટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવાની હકુમત આપે છે, જ્યારે અનુચ્છેદ ૩૨ એ જ

હેતુ માટે સમાન રિટ અરજી માટે આ કોર્ટનો સંપર્ક કરવાની જોગવાઈ કરે છે. તેથી, એવી દલીલ કે અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી હાઈકોર્ટ દ્વારા અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ ગ્રાહ્ય રાખી શકાય નહીં તે કોઈપણ પાયા વિનાની છે; અને તેથી એવી રજૂઆત કે હાઈકોર્ટના ચુકાદાને એવા આધારે રેસ જ્યુડિકાટા તરીકે ગણી શકાય નહીં કે તે અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી ગ્રાહ્ય રાખી શકતી નથી તે રદ કરવી જ જોઈએ.

જોકે, એ ઉમેરવું જરૂરી છે કે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેની હકુમતનો ઉપયોગ કરતી વખતે હાઈકોર્ટ કેટલીકવાર એવા આધારે યોગ્ય રિટ અથવા હુકમ જારી કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે કે રિટ માટે અરજી કરનાર પક્ષકાર વિલંબનો દોષી છે અને તે અર્થમાં ઉચ્ચ વિશિષ્ટ અધિકાર રિટ જારી કરવાનું વાજબી રીતે વિવેકાધીન બાબત તરીકે ગણી શકાય. બીજી બાજુ, અનુચ્છેદ ૩૨(૧) હેઠળ યોગ્ય કાર્યવાહી દ્વારા આ કોર્ટનો સંપર્ક કરવા માટે નાગરિકને આપવામાં આવેલો અધિકાર પોતે જ એક મૂળભૂત અધિકાર હોવાથી, આ કોર્ટે સામાન્ય રીતે યોગ્ય રિટ અથવા હુકમ જારી કરવો પડી શકે છે بشرط કે એ બતાવવામાં આવે કે અરજદાર પાસે મૂળભૂત અધિકાર છે જેનું ગેરકાયદેસર રીતે અથવા અસંવૈધાનિક રીતે ઉલ્લંઘન થયું છે. એ અસંભવિત નથી કે જો લાંબા સમયગાળા પછી

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ પણ અરજી દાખલ કરવામાં આવે તો એવી વિચારણાઓ ઉપસ્થિત થઈ શકે કે શું ત્રીજા પક્ષકારોની તરફેણમાં અધિકારો જે આ સમયગાળા દરમિયાન ઉપસ્થિત થયા હોઈ શકે તેને અસર કરવાની મંજૂરી આપી શકાય, અને આવા કેસમાં અરજદારના ભાગે વિલંબ અથવા તેની સંમતિની અસર પર વિચાર કરવો પડી શકે છે; પરંતુ, સામાન્ય રીતે જો અરજદાર યોગ્ય રિટ અથવા હુકમ જારી કરવા માટેનો કેસ બનાવે છે તો તે અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ આવી રિટ અથવા હુકમ મેળવવા માટે હક્કદાર બનશે અને તેને અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કરવા માટે નાગરિકને આપવામાં આવેલા અધિકારમાં તફાવત તરીકે કહી શકાય જે તેને આ કોર્ટનો સંપર્ક કરવા માટે આપવામાં આવેલા અધિકારથી અલગ છે. આ તફાવતનો અનિવાર્યપણે અર્થ એ થાય છે કે જો હાઈકોર્ટે વિલંબના આધારે અથવા પક્ષકાર પાસે કાર્યક્ષમ વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે તે આધારે તેના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હોય તો અલબત્ત હાઈકોર્ટના નિર્ણયને સામાન્ય રીતે રેસ જ્યુડિકાટા ના અવરોધના સમર્થનમાં રજૂ કરી શકાય નહીં. જો, જોકે, બાબત પર ગુણદોષ પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હોય અને હાઈકોર્ટે એવા આધારે રિટ માટેની અરજી રદ કરી હોય કે કોઈ મૂળભૂત અધિકાર સાબિત થયો નથી અથવા તેનો ભંગ પ્રસ્થાપિત થયો

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

નથી અથવા બંધારણીય રીતે વાજબી હોવાનું બતાવવામાં આવ્યું છે, તો સદર નિર્ણયને તે જ પક્ષકાર દ્વારા તે જ હકીકતો પર અને તે જ દાદ માટે અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ દાખલ કરાયેલી પાછળની અરજીની સક્ષમતા સામે અવરોધ તરીકે શા માટે ન ગણવો જોઈએ તેનું કોઈ કારણ નથી.

હજુ એક દલીલ છે જેની વિચારણા કરવાની બાકી રહે છે. એવું ભારપૂર્વક જણાવાયું છે કે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કરવા અને અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ આ કોર્ટનો સંપર્ક કરવા માટે અરજદારોને ઉપલબ્ધ ઉપાયો વૈકલ્પિક ઉપાયો છે અને તેથી એક ઉપાય અપનાવવાથી બીજા ઉપાયને અટકાવી શકાય નહીં. આ ઉપાયો અનન્ય નથી પરંતુ સંચયી છે અને તેથી જ્યારે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અરજી દાખલ કરનાર પક્ષકાર અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ આ કોર્ટની હકુમત મેળવવા માંગે છે ત્યારે રેસ જ્યુડિકાટા નો કોઈ અવરોધ દર્શાવી શકાય નહીં. આ દલીલના સમર્થનમાં કલકત્તા હાઈકોર્ટના મુસમ્માત ગુલાબ કૌર વિ. બાદશાહ બહાદુર [૧૩ સી.ડબલ્યુ.એન. ૧૧૮૭] ના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. તે કેસમાં કપટના આધારે સંમતિ હુકમની પુનઃસમીક્ષા (રિવ્યુ) માટે અસફળ પ્રયાસ કરનાર પક્ષકારે સમાન દાદ માટે દાવો લાવ્યો હતો અને તેની સામે રેસ જ્યુડિકાટા ની દલીલ આવી હતી. કોર્ટ દ્વારા આ દલીલને એવા આધારે

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૨૬ કરવામાં આવી હતી કે બંને ઉપાયો સહ-અસ્તિત્વ ધરાવતા હોવા છતાં અસંગત ન હતા જેથી જ્યારે પીડિત પક્ષકારે પ્રથમ એક ઉપાયનો આશરો લીધો હોય ત્યારે તેને પાછળથી બીજા ઉપાયનો આશરો લેવાથી અટકાવી શકાય નહીં. વાસ્તવમાં ચુકાદો દર્શાવે છે કે કોર્ટે એવો વ્યુ લીધો હતો કે રિવ્યુ માટેની અરજી સંજોગોમાં અયોગ્ય ઉપાય હતો અને પક્ષકાર માટે ઉપલબ્ધ એકમાત્ર ઉપાય દાવાનો હતો. રેસ જ્યુડિકાટા ના પ્રશ્ન સાથે કામ કરતી વખતે કોર્ટે રિવ્યુ અરજી સાથે જોડાયેલી વિશિષ્ટ સુવિધાઓ અને શરતો, આવી રિવ્યુ કાર્યવાહીમાં પસાર કરાયેલા હુકમોની આખરીતા અંગેની જોગવાઈઓ અને આવા હુકમો સામે પૂરી પાડવામાં આવેલ અપીલના અધિકારના મર્યાદિત સ્વરૂપની તપાસ કરી. પરિણામે કોર્ટે ઠરાવ્યું કે બંને ઉપાયોને સમાંતર અને સમાન રીતે કાર્યક્ષમ ગણી શકાય નહીં અને તેથી તે કેસોમાં ઉપાયોની પસંદગીનો કોઈ પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થયો ન હતો. આ નિર્ણયને કાયદાના સામાન્ય પ્રસ્તાવ તરીકે વાંચી શકાય તેવું અમે માનતા નથી કે વૈકલ્પિક ઉપાયોના સંબંધમાં પણ જો કોઈ પક્ષકાર એક ઉપાયનો આશરો લે છે અને તેમાંથી ઉદ્ભવતા વિવાદની સુનાવણી સક્ષમ હુકમત ધરાવતી કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવે છે અને વિવાદના તમામ મુદ્દાઓનો ઉકેલ લાવવામાં આવે છે તો કોર્ટના નિર્ણયની મધ્યસ્થતાથી કોઈ ફરક પડશે નહીં. આવા કેસમાં

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

વિચારવાનો મુદ્દો હંમેશા એ રહેશે કે સક્ષમ હકુમત ધરાવતી કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનું સ્વરૂપ શું છે અને તેની અસર શું છે. આમ વિચારતાં એમાં કોઈ શંકા હોઈ શકે નહીં કે જો પક્ષકાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી હાઈકોર્ટ દ્વારા ગુણદોષ પર રદ કરવામાં આવી હોય તો આ રીતે આપવામાં આવેલો ચુકાદો પક્ષકારો વચ્ચે બંધનકર્તા છે અને અનુચ્છેદ ૩૨ નો આશરો લઈને તેને બાયપાસ કરી શકાતો નથી. તેથી, અમે સંતુષ્ટ નથી કે વૈકલ્પિક ઉપાયોનો આધાર સુપ્રતિષ્ઠિત છે."

૨૬. ઉપરોક્ત ચુકાદા પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સુપ્રીમ કોર્ટ મુખ્યત્વે એવા પ્રશ્ન સાથે કામ કરી રહી હતી કે શું તે જ હકીકતો પર આધારિત બીજી અરજી રેસ જ્યુડિકાટા ના સિદ્ધાંતો દ્વારા બાધિત થશે કે કેમ. સુપ્રીમ કોર્ટે એક પ્રાસંગિક સંદર્ભમાં એવું પણ ઠરાવ્યું હતું કે જો અરજી પાછી ખેંચાયેલી તરીકે રદ કરવામાં આવે છે, તો તે બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ પાછળની અરજી માટે અવરોધ બની શકે નહીં કારણ કે આવા કેસમાં કોર્ટ દ્વારા કેસના ગુણદોષ પર કોઈ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો નથી. આ કાયદો ઘડતી વખતે, કોર્ટ તેમના દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષ માત્ર રેસ જ્યુડિકાટા ના મુદ્દા સુધી જ મર્યાદિત હતા તે સ્પષ્ટ કરવા માટે

પૂરતી સચેત હતી અને આ સ્થિતિના પ્રકાશમાં તે છ અરજીઓની હકીકતોની તપાસ કરવામાં આવી હતી.

૨૭. સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ વિ. સ્ટેટ ટ્રાન્સપોર્ટ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, એમ.પી., ગ્વાલિયર અને અન્ય, (૧૯૮૭) ૧ એસ.સી.સી. ૫ ના કિસ્સામાં, સુપ્રીમ કોર્ટ ચોક્કસ પ્રશ્ન સાથે કામ કરી રહી હતી કે "જ્યાં અરજદાર નવી અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી માગ્યા વિના ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેણે દાખલ કરેલી અરજી પાછી ખેંચી લે છે, તો તેવા કેસમાં અરજદાર માટે દાવો દાખલ કરવાનો અથવા સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ રિટ અરજી દાખલ કરવાનો ઉપાય ખુલ્લો રહેશે કે નહીં?" અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે કે સદર કેસની હકીકતો હાથ પરના કેસની હકીકતો સાથે વધુ નજીકની અને સમાન છે કારણ કે અહીં પણ આ કોર્ટ એવા મુદ્દા સાથે કામ કરી રહી છે જ્યાં અરજદારે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ દાખલ કરેલી અરજી પાછી ખેંચી લીધી હતી અને તે જ હકીકતો અને તે જ કારણ પર આધારિત આ અરજી ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ દાખલ કરી છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત કેસમાં સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૨૩ રૂલ (૧) હેઠળ કલ્પના કરાયેલ જાહેર નીતિના સિદ્ધાંતોની તપાસ કરી અને નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

"અમારી વિચારણા માટેનો પ્રશ્ન એ છે કે જો કોડના ઓર્ડર XXIII ના રૂલ ૧ હેઠળના સિદ્ધાંતને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬/૨૨૭ હેઠળ દાખલ કરાયેલી રિટ અરજીઓના સંબંધમાં પણ અપનાવવામાં આવે તો ન્યાયના હેતુને આગળ ધપાવશે કે નહીં. એ સામાન્ય જ્ઞાન છે કે ઘણીવાર રિટ અરજી પર થોડો સમય સુનાવણી થયા પછી જ્યારે અરજદાર અથવા તેના વકીલને માલૂમ પડે છે કે કોર્ટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખતો હુકમ પસાર કરે તેવી શક્યતા નથી, ત્યારે નવી રિટ અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી માગ્યા વિના રિટ અરજીમાંથી પાછા હટી જવાની પરવાનગી આપવા માટે અરજદાર અથવા તેના વકીલ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે છે. જે કોર્ટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવા તૈયાર નથી તે સામાન્ય રીતે નવી અરજી ફાઇલ કરવાની સ્વતંત્રતા આપશે નહીં જ્યારે તે અરજી પાછી ખેંચવાની મંજૂરી આપવા માટે ફક્ત સંમત થઈ શકે છે. એ સ્પષ્ટ છે કે જ્યારે હાઇકોર્ટમાં દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી અરજદાર દ્વારા પોતે પાછી ખેંચી લેવામાં આવે છે ત્યારે તેને રિટ અરજીમાં પસાર કરાયેલા હુકમ સામે અપીલ ફાઇલ કરવાથી અટકાવવામાં આવે છે કારણ કે તેને હાઇકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમથી પીડિત પક્ષકાર ગણી શકાય નહીં. તે દરિયાવ અને અન્ય વિ. ચુ.પી. રાજ્ય અને અન્ય [૧૯૬૨] ૨ એસ.સી.આર. ૫૭૫ માં જણાવ્યા મુજબ મૂળભૂત

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

અધિકારોના અમલીકરણના પ્રશ્નને આવરી લેતા કેસમાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી શકે છે કારણ કે આવા કેસમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા ગુણદોષ પર કોઈ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો નથી. દરિયાવ ના કેસમાં (ઉપરોક્ત) આ કોર્ટનું પ્રાસંગિક અવલોકન પાના ૫૯૩ પર મળી આવે છે અને તે નીચે મુજબ છે:

"જો અરજી પાછી ખેંચાયેલી તરીકે રદ કરવામાં આવે છે તો તે અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની પાછળની અરજી માટે અવરોધ બની શકે નહીં, કારણ કે આવા કેસમાં કોર્ટ દ્વારા ગુણદોષ પર કોઈ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો નથી. અમે સ્પષ્ટ કરવા માંગીએ છીએ કે આ રીતે અમારા દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષ માત્ર રેસ જ્યુડિકાટા ના મુદ્દા સુધી જ મર્યાદિત છે જે આ રિટ અરજીઓમાં પ્રાથમિક મુદ્દા તરીકે દલીલ કરવામાં આવી છે અને અન્ય કોઈ નહીં."

વિચારણા માટેનો મુદ્દો એ છે કે શું અરજદાર નવી અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી વિના ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં તેણે દાખલ કરેલી રિટ અરજી પાછી ખેંચ્યા પછી તે અનુચ્છેદ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં નવી રિટ અરજી દાખલ કરી શકે છે. આ મુદ્દા પર દરિયાવ ના કેસમાં (ઉપરોક્ત)

નિર્ણય કોઈ મદદરૂપ નથી. પરંતુ અમે એવા અભિપ્રાયના છીએ કે કોડના ઓર્ડર XXIII ના રૂલ ૧ હેઠળના સિદ્ધાંતને ન્યાય વહીવટના હિતમાં રિટ અરજી પાછી ખેંચવાના કેસોમાં પણ લંબાવવો જોઈએ, રેસ જ્યુડિકાટા ના આધારે નહીં પરંતુ ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ જાહેર નીતિના આધારે. તે મુકદ્દમાબાજને બેંચ-હંટિંગ ચુકિતઓમાં સામેલ થવાથી પણ નિરુત્સાહિત કરશે. ગમે તે સંજોગોમાં આવા કેસમાં અરજદારને એકવાર ફરીથી અનુરુદ્ધ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટની અસાધારણ હકુમત મેળવવાની મંજૂરી આપવા માટે કોઈ વાજબી કારણ નથી. જ્યારે નવી રિટ અરજી ફાઈલ કરવાની પરવાનગી વિના હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરેલી રિટ અરજી પાછી ખેંચવી એ દાવો અથવા ભારતના બંધારણના અનુરુદ્ધ ૩૨ હેઠળની અરજી જેવા અન્ય ઉપાયોને બાધિત કરી શકશે નહીં કારણ કે આવી વાપસી રેસ જ્યુડિકાટા ની સમાન નથી, પરંતુ અનુરુદ્ધ ૨૨૬ હેઠળનો ઉપાય અરજદારે રિટ અરજીમાં દર્શાવેલા કારણના સંબંધમાં છોડી દીધેલ ગણાશે જ્યારે તે આવી પરવાનગી વિના તેને પાછી ખેંચે છે. હાલના કેસમાં હાઈકોર્ટ એવું ઠરાવવામાં સાચી હતી કે તે જ વિષય-વસ્તુના સંબંધમાં તેની સમક્ષ નવી રિટ અરજી ટકે તેમ ન હતી કારણ કે અગાઉની રિટ અરજી નવી અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી વિના પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી. અમે, જોકે, સ્પષ્ટ કરીએ છીએ

કે આ હુકમમાં અમે જે પણ કહ્યું છે તેને વ્યક્તિની વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાને આવરી લેતી રિટ અરજી માટે લાગુ પડતું ગણી શકાય નહીં જેમાં અરજદાર હેબિયસ કોર્પસ સ્વરૂપની રિટ જારી કરવા માટે અરજ કરે છે અથવા અનુચ્છેદ ૨૧ હેઠળ બાંહેધરી આપવામાં આવેલા મૂળભૂત અધિકારનો અમલ કરાવવા માંગે છે કારણ કે આવો કેસ તદ્દન અલગ પાયા પર છે. અમે, જોકે, આ પ્રશ્ન ખુલ્લો રાખીએ છીએ."

૨૮. અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે કે દરિયાવ સિંઘ ના કેસમાં (ઉપરોક્ત) સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાનો ઉપરોક્ત ચુકાદામાં સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો અને કોર્ટે સ્પષ્ટપણે એવો વ્યુ લીધો હતો કે દરિયાવ સિંઘ ના કેસનો નિર્ણય કોઈ મદદરૂપ થશે નહીં કારણ કે ત્યાં કોર્ટ સમક્ષ એ મુદ્દો હતો કે શું બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ દાખલ કરાયેલી બીજી અરજી રેસ જ્યુડિકાટા ના સિદ્ધાંતો દ્વારા બાધિત થશે કે કેમ. તે કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ સી.પી.સી. ના ઓર્ડર ૨૩ રૂલ (૧) હેઠળ કલ્પના કરાયેલ કાયદાના સિદ્ધાંત અને જાહેર નીતિના પ્રશ્નમાં ગઈ ન હતી. સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ ના કેસમાં (ઉપરોક્ત) સુપ્રીમ કોર્ટે વ્યક્તિની વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાને આવરી લેતી રિટ અરજીમાં અથવા જ્યાં હેબિયસ કોર્પસ સ્વરૂપની રિટ હોય અથવા જ્યાં અરજદાર ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૧

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

હેઠળ આપવામાં આવેલા મૂળભૂત અધિકારોનો અમલ કરાવવા માંગતો હોય ત્યાં સદર સિદ્ધાંતની લાગુ પડવાની ક્ષમતા અંગેનો પ્રશ્ન ખુલ્લો રાખ્યો હતો.

૨૯. ઓર્ડર ૨૩ રૂલ (૧) હેઠળનો સદર સિદ્ધાંત રિટ હકુમત સુધી લંબાવવામાં આવ્યો હતો તે ફરીથી ઉપાધ્યાય એન્ડ કંપની વિ. યુ.પી. રાજ્ય અને અન્ય, (૧૯૯૯) ૧ એસ.સી.સી. ૮૧ ના કેસમાં વિચારણા માટે આવ્યો હતો, જ્યાં સુપ્રીમ કોર્ટે ફરીથી એવો વ્યુ લીધો હતો કે નવી રિટ અરજી ફાઈલ કરવાની પરવાનગી વિના હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી પાછી ખેંચવાથી દાવો અથવા બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી જેવા અન્ય ઉપાયો બાધિત થઈ શકશે નહીં, પરંતુ અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળનો ઉપાય અરજદારે રિટ અરજીમાં દર્શાવેલા કારણના સંબંધમાં છોડી દીધેલ ગણાશે જ્યારે તે આવી પરવાનગી વિના તેને પાછી ખેંચે છે. સદર ચુકાદાનો પ્રાસંગિક પેરા નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યો છે:

"નવો દાવો દાખલ કરવા માટેનો ઉપરોક્ત પ્રતિબંધ જાહેર નીતિ પર આધારિત છે. આ કોર્ટે જાહેર નીતિના સદર નિયમને બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની હકુમત માટે લાગુ કર્યો છે (સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ વિ. સ્ટેટ ટ્રાન્સપોર્ટ

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, ગ્વાલિયર [૧૯૮૭] ૧ એસ.સી.આર. ૨૦૦). રિટ હુકમતમાં તેને અપનાવવાનું કારણ એ છે કે ઘણીવાર એવું બને છે કે, જ્યારે અરજદાર અથવા તેના વકીલને માલૂમ પડે છે કે કોર્ટ રિટ અરજી પર થોડો સમય સુનાવણી થયા પછી તેને ગ્રાહ્ય રાખતો હુકમ પસાર કરે તેવી શક્યતા નથી, ત્યારે અરજદાર અથવા તેના વકીલ દ્વારા નવી રિટ અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી માગ્યા વિના તેને પાછી ખેંચવાની પરવાનગી આપવા માટે વિનંતી કરવામાં આવે છે. જે કોર્ટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવા તૈયાર નથી તે સામાન્ય રીતે નવી અરજી ફાઇલ કરવાની સ્વતંત્રતા આપશે નહીં જ્યારે તે અરજી પાછી ખેંચવાની મંજૂરી આપવા માટે ફક્ત સંમત થઈ શકે છે. જ્યારે હાઇકોર્ટમાં દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી સંબંધિત પક્ષકાર દ્વારા એકવાર પાછી ખેંચી લેવામાં આવે છે ત્યારે તેને રિટ અરજીમાં પસાર કરાયેલા હુકમ સામે અપીલ ફાઇલ કરવાથી અટકાવવામાં આવે છે કારણ કે તેને હાઇકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમથી પીડિત પક્ષકાર ગણી શકાય નહીં. જો એમ હોય તો, તે તે જ કારણ માટે એકવાર ફરીથી નવી અરજી ફાઇલ કરી શકે નહીં. ઈ.એસ. વેંકટરામૈય્યા, ન્યાયમૂર્તિ (જેઓ તે સમયે વિદ્વત્ મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ હતા) ના નીચેના અવલોકનો અહીં ટાંકવા યોગ્ય છે:

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

"અમે એવા અભિપ્રાયના છીએ કે કોડના ઓર્ડર ૨૩ ના રૂલ ૧ હેઠળના સિદ્ધાંતને ન્યાય વહીવટના હિતમાં રિટ અરજી પાછી ખેંચવાના કેસોમાં પણ લંબાવવો જોઈએ, રેસ જ્યુડિકાટા ના આધારે નહીં પરંતુ ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ જાહેર નીતિના આધારે. તે મુકદ્દમાબાજને બેંચ-હંટિંગ ચુકિતઓમાં સામેલ થવાથી પણ નિરુત્સાહિત કરશે. ગમે તે સંજોગોમાં આવા કેસમાં અરજદારને એકવાર ફરીથી બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટની અસાધારણ હકુમત મેળવવાની મંજૂરી આપવા માટે કોઈ વાજબી કારણ નથી. જ્યારે નવી રિટ અરજી ફાઈલ કરવાની પરવાનગી વિના હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરેલી રિટ અરજી પાછી ખેંચવી એ દાવો અથવા બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી જેવા અન્ય ઉપાયોને બાધિત કરી શકશે નહીં કારણ કે આવી વાપસી રેસ જ્યુડિકાટા ની સમાન નથી, પરંતુ બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળનો ઉપાય અરજદારે રિટ અરજીમાં દર્શાવેલા કારણના સંબંધમાં છોડી દીધેલ ગણાશે જ્યારે તે આવી પરવાનગી વિના તેને પાછી ખેંચે છે."

૩૦. હજુ પણ, હાથ પરના વિવાદને પ્રાસંગિક હોય તેવા અન્ય કેસ સર્વ શ્રમિક સંગઠના (કે.વી.) વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૦૮) ૧ એસ.સી.સી. ૪૯૪ નો છે, જ્યાં પણ સુપ્રીમ કોર્ટે સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ ના કેસમાં (ઉપરોક્ત)

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

પ્રસ્પુટિત સિદ્ધાંત પર આધાર રાખ્યો હતો પરંતુ તેમના દ્વારા કામ કરવામાં આવી રહેલા કેસની હકીકતો અલગ પાડી શકાય તેવી હોવાથી કારણ કે ત્યાં કોર્ટ અરજદાર કંપનીની ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટની કલમ ૨૫-ઓ (૧) હેઠળ દાખલ કરાયેલી અરજી સાથે કામ કરી રહી હતી જે જ્યારે પણ જરૂરી હોય ત્યારે નવી અરજી કરવાની તેની સ્વતંત્રતા અનામત રાખીને પાછી ખેંચવામાં આવી હતી અને તેથી આવી હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં કોર્ટે માલૂમ કર્યું કે કામદારો સાથે સૌહાર્દપૂર્ણ સમાધાન પર પહોંચવાનો પ્રયાસ કરવા માટે અરજદાર દ્વારા પાછી ખેંચવી એ અરજદારના ભાગે સદ્ભાવનાપૂર્ણ કવાયત હતી અને તે બેંચ હંટિંગનો કેસ ન હતો, અને તેથી, સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ ના કેસમાં સ્થાપિત સિદ્ધાંત અલગ પાડી શકાય તેવો ઠરાવ્યો. જોકે, સદર ચુકાદાનો પ્રાસંગિક પેરા અહીં પુનઃઉત્પાદિત કરવો યોગ્ય રહેશે:

"અમે સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ ના કેસના (ઉપરોક્ત) નિર્ણયની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી છે. સદર નિર્ણયમાં પેરા ૮ માં નીચે મુજબ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે:

"એ સામાન્ય જ્ઞાન છે કે ઘણીવાર રિટ અરજી પર થોડો સમય સુનાવણી થયા પછી જ્યારે અરજદાર અથવા તેના વકીલને માલૂમ પડે છે કે કોર્ટ અરજી ગ્રાહ્ય

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

રાખતો હુકમ પસાર કરે તેવી શક્યતા નથી, ત્યારે નવી રિટ અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી માગ્યા વિના રિટ અરજી પાછી ખેંચવાની પરવાનગી આપવા માટે અરજદાર અથવા તેના વકીલ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવે છે. જે કોર્ટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવા તૈયાર નથી તે સામાન્ય રીતે નવી અરજી ફાઇલ કરવાની સ્વતંત્રતા આપશે નહીં જ્યારે તે અરજી પાછી ખેંચવાની મંજૂરી આપવા માટે ફક્ત સંમત થઈ શકે છે."

સદર નિર્ણયના પેરા ૮ માં, નીચે મુજબ પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે:

"પરંતુ અમે એવા અભિપ્રાયના છીએ કે કોડના ઓર્ડર XXIII ના રૂલ ૧ હેઠળના સિદ્ધાંતને ન્યાય વહીવટના હિતમાં રિટ અરજી પાછી ખેંચવાના કેસોમાં પણ લંબાવવો જોઈએ, રેસ જ્યુડિકાટા ના આધારે નહીં પરંતુ ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ જાહેર નીતિના આધારે. તે મુકદ્દમાબાજને બેંચ-હંટિંગ ચુકિતઓમાં સામેલ થવાથી પણ નિરુત્સાહિત કરશે."

અમે એવા અભિપ્રાયના છીએ કે સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ કેસના (ઉપરોક્ત) નિર્ણયને તેમાંના પેરા ૮ અને ૯ ના અવલોકનોના પ્રકાશમાં સમજવાનો રહેશે, જે ઉપર

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

ટાંકવામાં આવ્યા છે. સદર નિર્ણય જાહેર નીતિના આધારે આપવામાં આવ્યો હતો કે, જો પ્રથમ રિટ અરજીની સુનાવણી વખતે બેંચ તેને રદ કરવા તરફ ઢળેલી હોય, અને વિદ્વત્ વકીલ અરજી પાછી ખેંચી લે છે જેથી તેઓ જેને વધુ યોગ્ય અથવા અનુકૂળ બેંચ ગણે છે તેની સમક્ષ બીજી રિટ અરજી દાખલ કરી શકે, તો જો તેઓ તેને પાછી ખેંચે છે તો તેમને આમ કરવાની સ્વતંત્રતા આપવામાં આવે નહીં ત્યાં સુધી બીજી રિટ અરજી દાખલ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, બેંચ-હંટિંગની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં.

ઘણીવાર એવું બને છે કે અરજીની સુનાવણી દરમિયાન કોર્ટ મૌખિક અવલોકનો કરે છે જે દર્શાવે છે કે તે અરજી રદ કરવા તરફ ઢળેલી છે. આ તબક્કે વકીલ વધુ અનુકૂળ બેંચ સમક્ષ નવી અરજી દાખલ કરવાના ઈરાદા સાથે, ગુણદોષ પર ચુકાદો મેળવ્યા વિના તેમની અરજી પાછી ખેંચવાની માગણી કરી શકે છે. આ ગેરરીતિ હતી જેને સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ કેસના (ઉપરોક્ત) નિર્ણય દ્વારા નિરુત્સાહિત કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો."

૩૧. રમેશ ચંદ્ર સાંકલા અને અન્ય વિ. વિક્રમ સિમેન્ટ, (૨૦૦૮) ૧૪ એસ.સી.સી. ૫૮ માં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાનો પ્રાસંગિક ભાગ પુનઃઉત્પાદિત

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

કરવો પણ યોગ્ય રહેશે જ્યાં ફરીથી સુપ્રીમ કોર્ટે દરિયાવ સિંઘ, સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ અને સર્વ શ્રમિક ના અગાઉના ચુકાદાઓમાં ઠરાવવામાં આવેલા કાયદાના સિદ્ધાંતોનો સંદર્ભ આપ્યા પછી, નીચે મુજબ ઠરાવ્યું:

"ઉપરોક્ત કેસ લો પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી અરજી પાછી ખેંચવા માટે તે મુક્ત છે. સામાન્ય રીતે, કાયદાની કોર્ટ તેને તેની અરજી પાછી ખેંચવાથી રોકશે નહીં. પરંતુ જો આવી વાપસી કોર્ટની મંજૂરી વિના હોય, તો તેનો અર્થ એ થશે કે અરજદાર કાર્યવાહી આગળ ધપાવવા અથવા ચાલુ રાખવામાં રસ ધરાવતો નથી અને તે તેના દાવાનો ત્યાગ કરે છે. આવા કેસોમાં, દેખીતી રીતે, જાહેર નીતિની જરૂરિયાત છે કે તેણે મુકદ્દમાબાજીનો નવો રાઉન્ડ શરૂ કરવો જોઈએ નહીં અને કોર્ટે તેને તે દાવાને ફરીથી ઉઠાવવાની મંજૂરી આપશે નહીં જે તેણે પોતે અગાઉ છોડી દીધો હતો.

સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ માં, દરિયાવ માં ઠરાવેલા સિદ્ધાંતોને લંબાવતા, વેંકટરામૈય્યા, ન્યાયમૂર્તિ (જેઓ તે સમયે વિદ્વત્ ન્યાયમૂર્તિ હતા) એ નિષ્કર્ષ કાઢ્યો:

અમે એવા અભિપ્રાયના છીએ કે કોડના ઓર્ડર XXIII ના રૂલ ૧ હેઠળના સિદ્ધાંતને ન્યાય વહીવટના હિતમાં રિટ અરજી પાછી ખેંચવાના કેસોમાં પણ લંબાવવો જોઈએ, રેસ જ્યુડિકાટા ના આધારે નહીં પરંતુ ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ જાહેર નીતિના આધારે. તે મુકદ્દમાબાજને બેંચ-હંટિંગ ચુકિતઓમાં સામેલ થવાથી પણ નિરુત્સાહિત કરશે. ગમે તે સંજોગોમાં આવા કેસમાં અરજદારને એકવાર ફરીથી બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટની અસાધારણ હકુમત મેળવવાની મંજૂરી આપવા માટે કોઈ વાજબી કારણ નથી. જ્યારે નવી રિટ અરજી ફાઈલ કરવાની પરવાનગી વિના હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરેલી રિટ અરજી પાછી ખેંચવી એ દાવો અથવા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી જેવા અન્ય ઉપાયોને બાધિત કરી શકશે નહીં કારણ કે આવી વાપસી રેસ જ્યુડિકાટા ની સમાન નથી, પરંતુ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળનો ઉપાય અરજદારે રિટ અરજીમાં દર્શાવેલા કારણના સંબંધમાં છોડી દીધેલ ગણાશે જ્યારે તે આવી પરવાનગી વિના તેને પાછી ખેંચે છે."

૩૨. અવિનાશ નાગરા વિ. નવોદય વિધાલય સમિતિ અને અન્ય, ૧૯૯૭ (૨)
એસ.સી.સી. ૫૩૪ ના કેસમાં, નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું:

"હાઇકોર્ટ તેના નિષ્કર્ષમાં પણ સાચી હતી કે બીજી રિટ અરજી ટકે તેમ નથી કારણ કે રચનાત્મક રેસ જ્યુડિકાટા નો સિદ્ધાંત લાગુ પડશે. તેણે પ્રથમ તબક્કે રિટ અરજી દાખલ કરી હતી પરંતુ બીજી રિટ અરજી ફાઇલ કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે કોર્ટની પરવાનગી વિના તે પાછી ખેંચી લીધી હતી જે રદ કરવામાં આવી હતી. તેથી, કાયદાના સાચા સિદ્ધાંતને લાગુ કરીને હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યા મુજબ બીજી રિટ અરજી ટકે તેમ નથી."

૩૩. અલાહાબાદ હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પ્રદીપ ગોયલ વિ. રીજનલ મેનેજર, રીજન ૧૧, સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, ઝોનલ ઓફિસ, મેરઠ, (૧૯૯૨) ૧ ચુ.પી.એલ.બી.ઈ.સી. ૨૨૩ માં અહેવાલ થયેલ કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટના ઉપરોક્ત તમામ સંદર્ભિત નિર્ણયોની યોગ્ય વિચારણા કર્યા પછી, નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"જેમ ઉપર નોંધવામાં આવ્યું છે તેમ, પ્રથમ રિટ અરજી એટલે કે રિટ અરજી નં. ૧૫૭૨/૯૧ પાછી ખેંચાયેલી તરીકે રદ કરવામાં આવી હતી. રિટ અરજીને પાછી ખેંચાયેલી તરીકે રદ કરતો હુકમ રેસ જ્યુડિકાટા તરીકે કામ કરી શકે નહીં કારણ કે આવી રદબાતલીને ગુણદોષ પરની રદબાતલી સાથે સરખાવી શકાય નહીં."

દરિયાવ વિ. યુ.પી. રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૬૧ એસ.સી. ૧૪૫૭ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયને ધ્યાનમાં રાખીને આ સ્થિતિ હવે સુપ્રતિષ્ઠિત છે. જોકે, તારીખ ૨-૬-૯૧ નો હુકમ રેસ જ્યુડિકાટા તરીકે કામ ન કરી શકે તો પણ તે તે રિટ અરજીના અરજદારને તે જ દાદ મેળવવા માટે નવી રિટ અરજી દાખલ કરવાથી અટકાવશે જે અગાઉની રિટ અરજીમાં માગવામાં આવી હતી. કાયદાની આ સ્થિતિ સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXIII, રૂલ ૧ માં સ્થાપિત સિદ્ધાંતમાંથી વહે છે જે સિદ્ધાંત હેબિયસ કોર્પસ રિટ સિવાય ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની રિટ કાર્યવાહીને લાગુ કરવાનો રહેશે. આ કોર્ટે એલ. કાશી નાથ સેઠ વિ. કલેક્ટર, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, અલાહાબાદ અને અન્ય, ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા નક્કી કરાયેલ અને એ.આઈ.આર. ૧૯૭૯ અલ્હા. ૧૨૮ માં અહેવાલ થયેલ તેના નિર્ણયમાં સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે સિવિલ પ્રોસિજર કોડ (સુધારા) એક્ટ, ૧૯૭૬ દ્વારા કલમ ૧૪૧ માં ઉમેરવામાં આવેલા સ્પષ્ટીકરણ છતાં સિવિલ દાવાઓની સુનાવણીને સંચાલિત કરતા સિવિલ પ્રોસિજર કોડમાં સ્થાપિત હિતકારી સિદ્ધાંતો બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની હેબિયસ કોર્પસ અરજીઓના કેસ સિવાયની કાર્યવાહીને લાગુ કરી શકાય છે. સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXIII, રૂલ ૧ હેઠળના સિદ્ધાંતો, અમારા અભિપ્રાયમાં એવા છે,

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

જે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજીને પણ લાગુ પડશે, અલબત્ત, હેબિયસ કોર્પસ સંબંધિત અરજીઓ સિવાય. સર્વોચ્ચ અદાલતે સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ સર્વિસ વિ. સ્ટેટ ટ્રાન્સપોર્ટ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, એ.આઈ.આર. ૧૯૮૭ એસ.સી. ૩૮ ના કેસમાં તેના નિર્ણયમાં સ્પષ્ટપણે અવલોકન કર્યું છે કે તે જ કારણના સંબંધમાં ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની નવી અરજી ટકે તેમ નથી અને સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર XXIII, રૂલ ૧ માં સમાવિષ્ટ જાહેર નીતિનો નિયમ આવા કેસોને લાગુ પડે છે. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર હાઈકોર્ટમાં અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેણે દાખલ કરેલી રિટ અરજી તે અનુચ્છેદ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં તે જ કારણના સંબંધમાં નવી અરજી દાખલ કરવાની પરવાનગી વિના પાછી ખેંચી પછી". આ કોર્ટનો એલ. કાશી નાથ (ઉપરોક્ત) ના કેસનો નિર્ણય, આમ, સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અપ્રત્યક્ષ રીતે મંજૂર થયેલો રહે છે."

૩૪. સરગુજા ટ્રાન્સપોર્ટ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા અવલોકન કરાયા મુજબ ક્યારેક બેંચ હંટિંગની આ પ્રેક્ટિસ અરજદાર દ્વારા વધુ અનુકૂળ બેંચ સમક્ષ નવી અરજી દાખલ કરવાના ઈશ્તિયાથી અપનાવવામાં આવે છે અને આ પ્રકારની ગેરરીતિને સદર કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિરુત્સાહિત કરવાનો પ્રયાસ

કરવામાં આવ્યો હતો. અમે એક ક્ષણ માટે પણ એવું નથી કહેતા કે નવી રિટ અરજી ફાઇલ કરવાની સ્વતંત્રતા માગ્યા વિના સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલેશન નં. ૪૮૬૨/૨૦૧૯ ને બિનશરતી પાછી ખેંચવાનો રિટ અરજદારનો નિર્ણય બેંચ-હંટિંગની શંકાસ્પદ પ્રેક્ટિસનો એક ભાગ હતો. તે બેંચ-હંટિંગનો કેસ હોઈ શકે છે અથવા ન પણ હોઈ શકે. એ શક્ય છે કે સંબંધિત સમયે રિટ અરજદારે સદ્ભાવનાથી એવું માન્યું હોય કે ઉપર દર્શાવેલી બે પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને, રિટ અરજદાર માટે સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલેશન નં. ૪૮૬૨/૨૦૧૯ ને આગળ ધપાવવું હવે જરૂરી રહેશે નહીં, અને તેને પાછી ખેંચી લેવી. જોકે, ન્યાયિક ઔચિત્ય અને શિષ્ટાચાર માંગ કરે છે, ખાસ કરીને, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ કાયદાની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને કે આપણે આવા તમામ મુદ્દાઓમાં જવું જોઈએ નહીં કારણ કે હાલની રિટ અરજી કાયદામાં ટકે તેમ નથી તેમ કહી શકાય.

૩૫. પરિણામે, આ રિટ અરજી એ આધારે રદ કરવામાં આવે છે કે તે કાયદામાં ટકે તેમ નથી.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

૩૬. આ તબક્કે, વિદ્વત્ પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મહેતાએ સબમિટ કર્યું કે કારણ કે આ કોર્ટ આ રિટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવા તૈયાર નથી અને તેણે તેને રદ કરી છે, તેથી તેમના અસીલ માટે હવે ઉપલબ્ધ એકમાત્ર ઉપાય સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૯૬૨/૨૦૧૯ ના પુનઃજીવન માટે યોગ્ય અરજી દાખલ કરવાનો છે, જો પરવાનગી હોય તો, અથવા બ્લેકલિસ્ટિંગનો હુકમ જે સમયગાળા માટે અમલમાં રહેશે તે નક્કી કરવા માટે સદર નિગમને વિનંતી કરતી યોગ્ય રજૂઆત સાથે સદર નિગમ સમક્ષ જવાનો છે.

૩૭. અમે ઉપરોક્ત બાબતમાં કાંઈ કહેતા નથી અને તેને રિટ અરજદારના વધુ સારા વિવેકબુદ્ધિ પર છોડીએ છીએ.

૩૮. સંલગ્ન રિટ અરજી, એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૯૨૯/૨૦૨૦ પણ ટકી શકે નહીં, ખાસ કરીને સામાવાળા તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વત્ વકીલ શ્રી પ્રેમલ જોશી દ્વારા કરવામાં આવેલ નિવેદનને ધ્યાનમાં લેતાં કે પ્રશ્નવાળી ટેન્ડર નોટિસનો અમલ કરી દેવામાં આવ્યો છે અને એક ચોક્કસ એજન્સીને કોન્ટ્રાક્ટ આપી દેવામાં આવ્યો છે. આ રિટ અરજી પણ તદનુસાર રદ કરવામાં આવે છે.

આર/એસસીએ/૮૮૨૪/૨૦૨૧માં
તા.૨૨/૧૦/૨૦૨૧નો ચુકાદામાં ફેરફાર

(જે. બી. પારડીવાલા, ન્યાયમૂર્તિ)

(નિરલ આર. મહેતા, ન્યાયમૂર્તિ)

ઈમોઈનુદ્દીન

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.